

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ”
(для спеціалістів, магістрів)

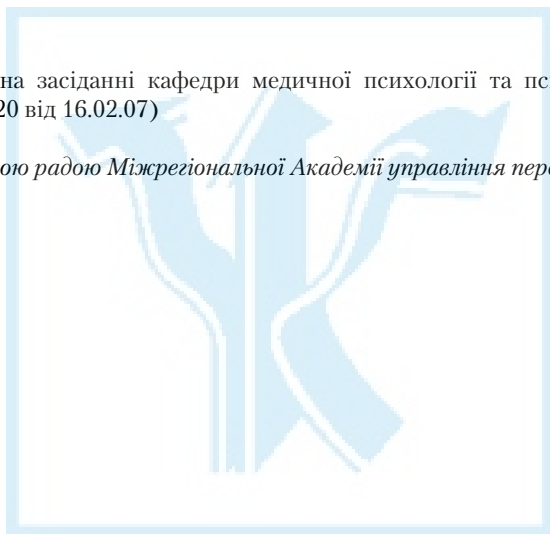
МАУП

Київ 2007

Підготовлено викладачем кафедри медичної психології та психокорекції
Я. Т. Багрійем

Затверджено на засіданні кафедри медичної психології та психокорекції
(протокол № 20 від 16.02.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Багрій Я. Т. Навчальна програма дисципліни “Актуальні проблеми сучасної медичної психології” (для спеціалістів, магістрів). — К.: МАУП, 2007. — 12 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Актуальні проблеми сучасної медичної психології”, вказівки до проведення практичних занять, тематика практичних занять, питання для самоконтролю, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Актуальні проблеми сучасної медичної психології” є складовою програми підготовки спеціалістів з медичної психології.

Мета вивчення дисципліни — засвоїти специфічні аспекти, актуальні питання і проблеми, що виникають у практичній діяльності медичного психолога, навчитись аналізувати сучасні підходи до їх розв’язання та сформувати відповідні практичні навички.

Здобуті з дисципліни знання дають можливість орієнтуватись у сучасних питаннях практичної діяльності медичного психолога, успішно застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці, завдяки засвоєним практичним навичкам психокорекції та психогієни надавати необхідну допомогу пацієнтам і здійснювати профілактичні заходи запобігання психічних розладів.

Для успішного засвоєння навчального курсу слід дотримувати вимог і рекомендацій, викладених у відповідних організаційно-методичних матеріалах.

За результатами вивчення матеріалу курсу студенти складають іспит. Програмні питання покладено в основу формування екзаменаційних білетів.

Основні навчально-методичні посібники з курсу “Актуальні проблеми сучасної медичної психології” наведені у списку літератури наприкінці цієї програми.

МАУП

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Залежність і віктимологія
1	Залежні стани
2	Співзалежність
3	Віктимологія
	Змістовий модуль II. Психосоматика, психопрофілактика та психогігієна
4	Психосоматичні розлади
5	Психопрофілактика та психогігієна
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ”

Змістовий модуль I. Залежність і віктимологія

Тема 1. Залежні стани

Сучасний стан проблеми поширення залежних станів в Україні. Особливості психопатологічних змін у пацієнтів із залежними станами. Динаміка психопатологічних змін у пацієнтів, залежних від ПАР. Залежність від азартних ігор. Сучасні психотерапевтичні методи лікування пацієнтів із залежними станами. Комплексний континуальний підхід у лікуванні та реабілітації пацієнтів із залежними станами. Первинна, вторинна та третинна профілактика наркоманії. Завдання психолога на кожному етапі профілактичної роботи з пацієнтами із залежними станами.

Особливості роботи психолога з пацієнтами із залежними станами.

Література [1–3; 8; 10–13; 15; 18]

Тема 2. Співзалежність

Умови виникнення співзалежності. Характеристика дисфункціональної сім'ї. Характеристика функціональної сім'ї. Типи відносин у сім'ї. Схожість залежності та співзалежності. Трикутник С. Карпмана. Структура психотерапії пацієнтів зі співзалежними станами.

Література [1–3; 8; 10–13; 15; 18]

Тема 3. Віктимологія

Актуальність проблеми. Визначення понять “віктимологія”, “насильство”. Чинники виникнення насильства. Психологія жертви. Динаміка психопатологічних змін у жертв насильства. Післятравматичний стресовий розлад. Умови запобігання насильства. Структура надання допомоги жертвам насильства. Особливості роботи психолога з жертвами насильства.

Література [6; 7; 10; 16; 17]

Змістовий модуль II. Психосоматика, психопрофілактика та психогігієна

Тема 4. Психосоматичні розлади

Визначення поняття “психосоматичні розлади”. Теорії виникнення психосоматичних розладів. Психопатологічні зміни у пацієнтів із психосоматичними розладами. Особливості клінічних проявів психосоматичних розладів. Псевдоневрологічні розлади. Функціональні розлади серцево-судинної діяльності. Функціональні порушення шлунково-кишкової діяльності. Урологічні порушення. Психогенні сексуальні розлади. Психогенні шкіряні розлади. Діагностика психосоматичних розладів. Особливості психотерапевтичної роботи з пацієнтами із психосоматичними розладами.

Література [2–7; 11; 14; 16; 17]

Тема 5. Психопрофілактика та психогігієна

Актуальність психогігієни для сучасної людини. Визначення поняття “стреса”. Умови виникнення стресу. Умови запобігання стресу. Структура створення власної системи психогігієни. Первинна та вторинна психопрофілактика. Психотерапевтичні методики, що зміцнюють емоційну стабільність. Аутогенне тренування. Прогресуюча м'язова релаксація. Практичні навички засвоєння психопрофілак-

тичних заходів. Застосування навичок психопрофілактики у практичній діяльності.

Література [3; 7; 9–11; 16; 17]

ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Вивчення теоретичних аспектів навчальної дисципліни “Актуальні проблеми сучасної медичної психології” передбачає формування відповідних практичних навичок на практичних заняттях. Студенти повинні навчитися проводити психодіагностику психосоматичних розладів і виконувати психокорекційну роботу з пацієнтами із психосоматичними розладами, опанувати психотерапевтичні методики, що зміцнюють емоційну стабільність.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Діагностика психосоматичних розладів.
2. Особливості психотерапевтичної роботи з пацієнтами із психосоматичними розладами.
3. Психотерапевтичні методики, що зміцнюють емоційну стабільність.
4. Аутогенне тренування.
5. Прогресуюча м'язова релаксація.
6. Практичні навички засвоєння психопрофілактичних заходів.
7. Застосування навичок психопрофілактики у практичній діяльності.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Особливості вживання ПАР і поширення наркоманії в Україні.
2. Загальна характеристика залежності.
3. Умови, що впливають на виникнення залежності.
4. Особливості токсичного впливу ПАР на психічну діяльність.
5. Психопатологічні зміни залежних від опіатів.
6. Психопатологічні зміни залежних від алкоголю.
7. Психопатологічні зміни залежних від транквілізаторів і снодійних.
8. Психопатологічні зміни залежних від стимуляторів.
9. Психопатологічні зміни залежних від каннабіноїдів.

10. Характеристика загострення рис особистості при залежності від алкоголю.
11. Характеристика загострення рис особистості при залежності від опіатів.
12. Характеристика алкогольної деградації.
13. Характеристика опійної деградації.
14. Умови виникнення залежності від азартних ігор.
15. Діагностичні критерії залежності від азартних ігор.
16. Завдання первинної профілактики поширення наркоманії.
17. Завдання вторинної профілактики поширення наркоманії.
18. Завдання третинної профілактики поширення наркоманії.
19. Мішені психотерапії залежних станів.
20. Фази динаміки патологічного потягу до ПАР.
21. Уявлення про патологічну субособистість при залежностях.
22. Фази динаміки функціонування патологічної субособистості.
23. Варіанти терапевтичних установок.
24. Динаміка трансформації терапевтичних установок під час лікування.
25. Характеристика зовнішньої терапевтичної установки.
26. Характеристика проміжної терапевтичної установки.
27. Характеристика внутрішньої терапевтичної установки.
28. Визначення поняття “співзалежність” та умови її виникнення.
29. Характеристика співзалежності.
30. Функціонування трикутника С. Карпмана.
31. Загальна характеристика маніпулятивних психотерапевтичних методів.
32. Методи емоційно-стресової терапії за Рожновим.
33. Сугестивна емоційно-стресова терапія за Довженком.
34. Поведінкова методика десенсибілізації.
35. Поведінкова методика біологічного зворотного зв'язку.
36. Загальна характеристика психотерапевтичних методів, спрямованих на розвиток особистості.
37. Методика холотропного дихання.
38. Поєднання групової та індивідуальної психотерапії при лікуванні залежностей.
39. Поняття “терапевтична спільнота” у лікуванні залежностей.
40. Використання моделі “Мінесота” у лікуванні залежностей.
41. Використання моделі “Монар” у лікуванні залежностей.
42. Програма “Дванадцять кроків” та “АН” у лікуванні залежних станів.

43. Структура континуальної психотерапії лікування залежностей.
44. Умови виникнення психології жертви.
45. Психопатологічні зміни у жертв насильства.
46. Динаміка психопатологічних змін у жертв насильства.
47. Характеристика післятравматичного стресового розладу.
48. Умови виникнення післятравматичного стресового розладу.
49. Чинники запобігання виникнення післятравматичного стресового розладу.
50. Клінічні прояви післятравматичного стресового розладу.
51. Фази розвитку післятравматичного стресового розладу.
52. Методи патопсихологічного дослідження жертв насильства.
53. Структура допомоги жертвам насильства.
54. Особливості роботи психолога з жертвами насильства.
55. Визначення поняття “психосоматичні розлади”.
56. Теорії виникнення психосоматичних розладів.
57. Психопатологічні зміни у пацієнтів із психосоматичними розладами.
58. Особливості клінічних проявів психосоматичних розладів.
59. Психогенні сексуальні розлади.
60. Психологічна діагностика психосоматичних розладів.
61. Особливості психотерапевтичної роботи з пацієнтами із психосоматичними розладами.
62. Нейрофізіологічні умови виникнення психосоматичних розладів.
63. Психоаналітичні теорії психосоматичних розладів.
64. Психопатологічні прояви психосоматичних розладів.
65. Динаміка характерологічних змін у пацієнтів із психосоматичними розладами.
66. Особливості соматизованих депресій.
67. Характеристика псевдоневрологічних розладів (головного болю, запаморочення).
68. Характеристика функціональних порушень серцевої діяльності та їх відмінність від проявів гострої серцевої недостатності.
69. Характеристика психогенних порушень дихання.
70. Характеристика вегето-судинних порушень.
71. Характеристика психогенних шлунково-кишкових порушень (нудоти, блювоти, абдомінальних болів).
72. Психогенні урологічні порушення.
73. Визначення поняття “стрес”.
74. Умови виникнення стресу.
75. Умови запобігання стресу.

76. Завдання первинної профілактики стресу.
77. Завдання вторинної профілактики стресу.
78. Психотерапевтичні методи, що зміцнюють емоційну стабільність.
79. Методи аутогенного тренування у практиці психолога.
80. Методи прогресуючої м'язової релаксації у практиці психолога.
81. Складові власної системи психогігієни.
82. Психологічна допомога медичному персоналу закладів системи охорони здоров'я.
83. Сучасний стан проблеми взаємодії лікаря і медичного психолога в роботі психоневрологічних закладів.
84. Організаційні та правові засади діяльності медичного психолога.
85. Стигма в галузі охорони здоров'я.
86. Соціально-стресовий розлад, діагностичні критерії та методи корекції.
87. Рівнева оцінка (класифікація) психічного здоров'я.
88. Віктимна поведінка: прояви та методи корекції.
89. Комп'ютерна адикція: діагностичні критерії та методи корекції.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Навчальним планом дисципліни “Актуальні проблеми сучасної медичної психології” передбачено контроль засвоєння знань у вигляді виконання контрольної роботи реферативного типу і складання комплексного заліку (екзаменаційного іспиту).

Контрольна робота з дисципліни має на меті виявити ступінь засвоєння студентами основних категорій, понять і міждисциплінарних зв'язків, загальних закономірностей у медичній психології. Темі контрольної роботи визначає викладач.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Порівняльна соціальна характеристика залежних від опіатів та алкоголю.
2. Порівняльна характеристика психопатологічних змін у залежних від опіатів та алкоголю.
3. Динаміка психопатологічних змін у залежних від ПАР.
4. Мішені психотерапії залежності.
5. Сучасна психотерапевтична концепція лікування хворих із залежними станами.
6. Механізми виникнення залежності від азартних ігор.
7. Характеристика співзалежності.

8. Порівняння ознак залежності та співзалежності.
9. Механізми формування психології жертви.
10. Динаміка психопатологічних змін у жертв насильства.
11. Сучасна концепція допомоги жертвам насильства.
12. Нейрофізіологічні механізми формування психосоматичних розладів.
13. Психопатологічні зміни при психосоматичних розладах.
14. Динаміка характерологічних змін при психосоматичних розладах.
15. Особливості проявів депресії при психосоматичних розладах.
16. Особливості клініки соматичних проявів психосоматичних розладів.
17. Умови виникнення стресу і чинники підвищення стресостійкості.
18. Завдання первинної та вторинної профілактики психічних розладів.
19. Складові власної системи психогігієни.
20. Віктимна поведінка: прояви та методи корекції.
21. Комп'ютерна адикція: діагностичні критерії та методи корекції.
22. Аутогенне тренування.
23. Характеристика псевдоневрологічних розладів (головного болю, запаморочення).
24. Робота медичного психолога в реабілітаційному процесі психічно хворих.
25. Характеристика психогенних порушень дихання.
26. Характеристика вегето-судинних порушень.
27. Психосоматичні розлади з порушеннями шлунково-кишкового тракту.
28. Психогенні урологічні порушення.
29. Організація діяльності медичного психолога в лікувальних закладах соматичного профілю.
30. Надання психодіагностичної та психокорекційної допомоги у кризових центрах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Белогуров С. Б.* Популярно о наркотиках и наркоманиях. — СПб.: Невский диалект, 2000.

2. *Блейхер В. М., Крук И. В.* Патопсихологическая диагностика. — К.: Здоровья, 1986.
3. *Введение в психотерапию* / Под ред. С. Блоха; Пер. Д. Полтавец. — К.: Сфера, 1997.
4. *Карвасарский Б. Д.* Неврозы. — 2-е изд. — М.: Медицина, 1990.
5. *Психотерапия* / Б. В. Михайлов, С. И. Табачников, И. С. Витенко, В. В. Чугунов. — Харьков: Око, 2002.
6. *Методичні рекомендації з питань організації та функціонування центрів ресоціалізації наркозалежних.* — К., 2004.
7. *Тополянський В. Д., Струковська М. В.* Психосоматические расстройства. — М.: Медицина, 1986.
8. *Ромек В. Г.* Поведенческая психотерапия: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. завед. — М.: Академия, 2002.
9. *Рожнов В. Е.* Эмоционально-стрессовая психотерапия: Руководство по психотерапии. — Ташкент: Медицина, 1985.
10. *Пятницкая И. Н.* Наркомании: Руководство для врачей. — М.: Медицина, 1994.

Додаткова

11. *Гроф С.* За пределами мозга. — М.: Изд-во Трансперсонального ин-та, 1993.
12. *Гроф С.* Холотропное сознание. — М.: Изд-во Трансперсонального ин-та, 1996.
13. *Кондрашенко В. Г., Донской Д. И.* Общая психотерапия. — Минск: Наука и техника, 1993.
14. *Лекции по наркологии* / Под ред. Н. Н. Иванца. — М.: Нолидж, 2000.
15. *Лоуэн А.* Язык тела: Пер. Н. Б. Бурова. — М.: Прогресс, 1997.
16. *Макаров Н. А., Антонов Г. В.* Психологическая самоподготовка к рукопашному бою. — Минск: ПКФ “Издательский Дом”, 1994.
17. *Наркотики: социальные, медицинские и правовые аспекты: Справочник* / Авт.-сост.: И. Н. Кузнецов, С. К. Купрейчик. — Минск: Новое знание, 2001.
18. *Соціально-психологічна реабілітація людей з залежністю від наркотичних речовин: Наук.-метод. зб.* — К.: РПО “Графіті-груп”, 2003.
19. *Цеглин М. Г., Пелипас В. Е.* Реабилитация наркологических больных. — М.: Анахарсис, 2001.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Актуальні проблеми сучасної медичної психології”	4
Зміст дисципліни “Актуальні проблеми сучасної медичної психології”	4
Вказівки до проведення практичних занять	6
Тематика практичних занять	6
Питання для самоконтролю	6
Вказівки до виконання контрольної роботи	9
Теми контрольних робіт.....	9
Список літератури	10

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>І. В. Хронюк</i>
Комп’ютерне верстання	<i>Н. М. Музиченко</i>

МАУП

Зам. № ВКЦ-2919

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП